

LLOC DE CELEBRACIÓ

Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona
Sala d'Actes Agustí Duran i Sanpere
Carrer de Santa Llúcia, 1
08002 Barcelona

INFORMACIÓ I RESERVES

Tel.: 93 256 22 55
shb@bcn.cat

INSCRIPCIÓ

Termini:

del 7 de setembre al 7 d'octubre de 2015.
Cal fer la reserva de plaça per telèfon
o per correu electrònic, tot aportant el
nom, adreça, telèfon de contacte i adreça
electrònica.

D'acord amb la llei 15/1999 de protecció de dades
de caràcter personal, les vostres dades personals
formen part d'un fitxer automatitzat. Aquest fitxer
compleix amb les mesures i nivells de seguretat
exigits per la llei.

MODALITATS

General: 32 €
Estudiants, aturats* i jubilats*: 16 €
Personal de les institucions
organitzadores**
Places limitades

* Amb la presentació de l'acreditació corresponent

** Subjecte a la disponibilitat de places

PAGAMENT

Per ingrés bancari a "la Caixa",
c/c ES37 2100-3236-89-2200098427,
codi *Cartografia15*

FORMALITZACIÓ

Cal fer arribar el comprovant de l'ingrés a la
Secretaria de les Jornades per correu postal
(carrer de Santa Llúcia, 1. 08002 Barcelona)
o per correu electrònic a shb@bcn.cat

COORDINACIÓ CIENTÍFICA

Ramon Grau i Carme Montaner

COORDINACIÓ TÈCNICA

Gerard Preminger

bcn.cat/
arxiu/historic
facebook.com/bcnarxiu municipal
twitter.com/bcn cultura

Ajuntament de
Barcelona

ARXIU HISTÒRIC
DE LA CIUTAT
DE BARCELONA

ICGC
Institut
Cartogràfic i Geològic
de Catalunya

DL B-18590-2015

III Jornades d'història de la cartografia de Barcelona

Coordinadors: Ramon Grau i Carme Montaner

14 i 15 d'octubre
de 2015

Portada i contraportada:
Projecte per a la reubicació de casernes dins l'Eixample.
Comandància d'enginyers de Barcelona, 7-XI-1860.
AHC B: R.2790

Amb la col·laboració del
Grup d'Estudis d'Història
de la Cartografia

Amb el patrocini de

el Periódico

L'experiència profitosa de les Primeres i les Segones Jornades sobre història de la cartografia de Barcelona, celebrades respectivament els anys 2010 i 2012 i que han donat lloc a sengles llibres, ha animat les dues institucions que n'han compartit les responsabilitats organitzatives, primer, i editorials, després, a fer servir de nou els mateixos canals per continuar afavorint l'estudi i la divulgació del cabal de la cartografia barcelonina.

Enguany, l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona i l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya han dissenyat un programa amb un conjunt miscel·lani de ponències i espais de presentació d'experiències i de debat que, aprofitant les prospeccions anteriors, respon als següents propòsits: ampliar el ventall dels ingredients significatius del patrimoni cartogràfic barceloní; treure a la llum mapes poc coneguts o fins i tot inèdits i continuar fent inventari de les peces i col·leccions derivades d'aixecaments específics; avançar cap a visions històriques basades en la confrontació crítica de les diverses dinàmiques que conflueixen en la representació del territori de Barcelona i s'entrellacen, rivalitzen o s'ignoren; i assimilar i aprofitar positivament l'impacte incessant de les tecnologies digitals en el món de la cartografia.

En la present edició, l'arc cronològic abasta des de l'Alta Edat Mitjana fins a l'actualitat estricta, com a reflex sobretot d'un eixamplament de la perspectiva per tal d'incloure les representacions simbòliques de Barcelona, des dels portolans medievals fins als moderns plànols turístics. Tanmateix, es fa evident altre cop que el segle XIX és l'etapa crucial en la producció cartogràfica barcelonina. Les expectatives de creixement urbà esdevingueren aleshores el catalitzador d'un salt quantitatiu que coincidia amb una gran renovació de les tècniques i que ha deixat com a herència un conjunt de mapes i plànols que són una primera matèria idònia per a aplicar les noves tècniques digitals d'aprofitament intensiu i precís de la cartografia antiga.

14.10.15

MATÍ

09.30 h Inauguració de les Jornades

SESSIÓ I

10.00 h **Del nom en el mapa al mapa de la ciutat: la presència i la representació de Barcelona en la cartografia històrica, segles X-XVII**
Ramon Pujades (Museu d'Història de Barcelona)

11.00 h Descans

11.30 h **La informació gràfica sobre l'espai urbà en els protocols notariais de Barcelona, 1734-1860**
Xavier Cazeneuve, historiador (Barchinona.cat)

12.30 h **Representar la capital. Cartografia monumental i turística de Barcelona, 1910-2015**
Teresa Navas, doctora en Geografia

13.30 h **Debat**

TARDA

SESSIÓ II

16.30 h **La tecnologia digital aplicada a la cartografia antiga de Barcelona**

Presentació d'experiències

Barcelona, darrera mirada: un recurs digital a partir dels Quarterons Garriga i Roca

Marc Hernández i Xavier Tarraubella

(Ajuntament de Barcelona, ICUB)

Mapes antics de Barcelona georeferenciats amb la col·laboració dels usuaris

Rafael Roset

(Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya)

La vectorització del mapa parcel·lari d'Horta de 1861

Àlex Nobajas (Keele University)

Taula rodona

Albert Cubeles (historiador), Àlex Nobajas i Rafel Roset

Moderadora: Carme Montaner (Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya)

18.45 h **Debat**

15.10.15

MATÍ

09.30 h

SESSIÓ III

Lever nivelé de la place de Barcelone (1823-1827): noves tècniques per a la representació cartogràfica de l'espai barceloní

Francesc Nadal (Universitat de Barcelona) i Carme Montaner (Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya)

10.30 h

Topografia i altimetria en els mapes d'Ildefons Cerdà, 1854-1865

Ramon Grau, historiador

11.30 h

Descans

12.00 h

Los últimos proyectos de fortificación de Barcelona, 1856-1860

Luis Urteaga (Universitat de Barcelona) i Ignacio Muro (Universitat Rovira i Virgili)

13.00 h

Taula rodona Cartografia militar i cartografia civil al segle XIX: la introducció de les corbes de nivell

Francesc Nadal, Carme Montaner, Ramon Grau, Luis Urteaga, Ignacio Muro i Joan Capdevila
Moderador: Jaume Miranda, director de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya

TARDA

16.30 h

SESSIÓ IV

Cartografia municipal i planejament urbanístic de Sarrià, 1850-1921

Jesús Burgueño (Universitat de Lleida)

17.30 h

Delimitació i representació cartogràfica del terme municipal de Barcelona

Joan Capdevila (Ministerio de Hacienda y Administraciones Públicas)

18.30 h

Debat

19.00 h

Cloenda